

Rüştü Bozkurt

rustu.bozkurt@dunya.com

Masum kalan kelime: Anaakım

Güven kaynağı olan anaakımlar yaratmadan, sağlıklı bir ekonomik büyüme ve refah yaratmak mümkün değil. Gelişmemizi ve ilerlememizi besleyen anlayabildiğimiz, bir ölçüde sığındığımız anaakımları alabildiğince sorgulamalıyız.

Cem Yılmaz, Çınar Oskay'la yaptığı ve Hürriyet Pazar'da yayınlanan söyleşisinde, "Basının durumunu nasıl görüyorsun?" sorusuna şu yanıtı veriyor: "Yanlış anlama sözümü, ama bazı meslekler hiçbir zaman tam ahlâki görülmüyor; hangi devir olursa olsun. Mesela pazarlama gurusu bile desem muhabbet tellalı gibi bir şey (Kahkahalar)…

Zihnimizde masum kalan bir kelime var yine de: Anaakım. Anaakımın tutunduğumuz bir dal olduğunu düşünürüm. İçinde her şeyin gelip aktığı, orada birleştiği, oradan denize aktığı. Hepimizin var olduğu, beslenebileceği, bakıp da anladığımız… Bu biraz anlamını kaybetti. Neticede 40 senedir gazete okuyoruz ve gelip tek sese dönüşüyor. Tamam da neye dönüşüyor?"

İhtiyaçlarımız

Süreçler yerine sonuçları sorgulamanın kolaycılığının yaygın olması nedeniyle, ülkenin ciddi film sanatçısı ve mizah ustasının ne demek istediği yaygın ilgiye konusu olmayabilir; toplumsal zihni berraklaşmaya vesile olmayabilir. Toplum olarak ilgilenmesek de "bazı mesleklerin hiçbir zaman ahlâki görülmemesi", anaakım medyanın da biraz da olsa "anlamını kaybetmesi" konusunu enine boyuna irdelemeliyiz. Yaygın bir tartışma, ortak düşüncelere dayalı anaakım anlayışları besler, ne yapılması gerektiğini somutlaştırabilir; "ekonomik büyümeyi" güven altına alabilecek adımları sıklaştırabiliriz.

Sağlıklı bir ekonomik büyüme yaratmanın çok temel girdisi, zihinlerde meşrulaştırdığımız bir "medeniyet tasavvuru" ve günün koşullarına uygun "bakış açısı"dır. Bu iki zihinsel güç üstüne düşünmeden, bu konuda toplumun çoğunluğunun paylaştığı bir "ortak anlayış" oluşturmadan, hızlı, etkili ve verimli kalkınma gerçekleştiremeyiz. "İçinde her şeyin gelip aktığı, orada birleştiği, oradan denize aktığı" tutunacağımız dal olan bir "anaakım bakış açısı" yaratmadan, kaynaklarımızı etkin ve yetkin değerlendiremeyiz. Sağlıklı bir büyüme yaratmak istiyorsak, her alanda anaakım bilincini yaratmalıyız ki etkili bir kalkınma sürecini başlatabilelim ve hızlandıralım.

Geleceği inşa etmede çok önemli bir araç olan "anaakım bakış açısı" oluşturmak için, ihtiyaçlarımız, olanaklarımız ve kısıtlarımız hakkında ciddi ve dinamik envanter, net bilgi oluşturma gündemin önemli ve ivedi maddesidir. Hepimizin, ülkenin geleceğini ilgilendiren bu hayati sorun karşısında nasıl konumlandığımızı, kapsayıcı bir anlayışla herkesi nasıl kucaklamamızı dert edinmemiz gerekir. Tam tersini yaparak, insanları ayrıştırırsak, böler ve parçalarsak, kitleleri büyütme yerine küçültür ve zayıflatırsak kalkınma

Siyasi iradeden bürokrasiye, STK yönetimlerinden sıradan yurttaşlara herkesin birleşebileceği "ortak değerler" oluşturamazsak; toplumun enerjisini boşuna harcarız. İşbirliklerinin alabildiğince küreselleşeceği, yaygınlaşacağı ve derinleşeceği yeni bir aşamaya doğru ilerliyoruz.

yarışını ön sıralarda bitiremeyiz. Ciddi ekonomik büyüme yaratmak, insanlarımızın yaşamını kolaylaştırmak ve refahlarını artırmak için ikinci adım, sistemler iç yapılarında ve sistemler arasındaki ilişkilerde "akışları hızlandırma" olmalıdır. Sistemler, çoğunluğumuzun üzerinde birleştiği, hepimizin varlığını güven altına alan, onları besleyen, onların işleyişini "anlayabileceğimiz" yapı ve işleyişe sahipse, kitle gücünü de arkalarına alır. Çıkarılan her yasanın, yapılan her yönetişim düzenlemesinin işleri "yalınlaştırması ve kolaylaştırması" gerektir. Tersine bir eğilim, kitlelere güvensizliği odak alan bir yaklaşım, güvenilir bir ana akım yaratmaz, işleyiş de yaratmak istediğimiz sonuca ulaşmaz.

İşbirliği çağı

Gelecek yıllar, bağlantıların alabildiğine arttığı, iletişimin alabildiğine yaygınlaştığı ve kolaylaştığı, işbirliklerinin de alabildiğince çeşitlendiği bir dönem yaratacak. Bu açıdan bakıldığında, anaakım bakış açıları olmadan, anaakım akışlar yaratamadan, sağlıklı bir gelecek de yaratılamaz.

Siyasi iradeden bürokrasiye, STK yönetimlerinden sıradan yurttaşlara, herkesin birleşebileceği "ortak değerler" oluşturamazsak; toplumun enerjisini boşuna harcarız. İşbirliklerinin alabildiğine küreselleşeceği, yaygınlaşacağı ve derinleşeceği yeni bir aşamaya doğru ilerliyoruz. Geçmiş birikimlerimizin yarattığı güvensizlik, ülkemizde yaygın biçimde ortak çalışmanın önündeki büyük engeli oluşturmaktadır.

Çok sesli, çok kültürlü, katılımcı, sorgulayıcı ve kapsayıcı bir tartışma ortamında, ülkenin kaynaklarını etkin ve yetkin kullanan bir "strateji-odaklı" gelişme tasarlayabilirsek; "anaakım bakış açısı" oluşturabiliriz. Herkesin kendi zihniyetini öne çıkardığı; ideolojisine saplandığı, kapsayıcı olma yerine ayrıştırıcı olduğu ortamların tuzaklarına düşmemeliyiz. Tuzaklara yakalanmamanın etkin yolu, her konuyu bir "proje bağlamında" ele alarak, yapılabilir olanla yapılamaz olanları netleştirme yol ve yöntemini benimsemektir. O zaman, işbirliği yapacağımız uygun partnerlerin seçiminde de ciddi adımlar atabilir; potansiyel enerjilerimizi etkin kullanabiliriz.

Ekosistemi kavrama

Anaakım düşünceler, yapılar, sistemler ve işlevler yaratarak toplumun potansiyel enerjisini zenginliğe dönüştürmenin etkili yollarından biri de "ekosistem oluşturmadır." Artık en küçük bir kuşkuya yer bırakılmayan bir gidişattan hepimiz etkileniyoruz. Dünün ekosistemiyle, yarının ekosistemi birbirinden çok farklı bileşen ve bağlamlara sahip olduğunu biliyor; her iki ekosistemi iyi anlamadan ve değerlendirmeden bir kalkınma yarışını başarıyla bitirmenin imkânsızlığını kavrıyoruz.

"İşbirliği ekosisteminin" ne olup olmadığını, eski ekosistemlerle yeni oluşan ekosistemlerin birbirini bütünleyen ve birbirini engelleyen yönlerini net olarak kavramadan etkili bir kalkına gerçekleştirmek zor. Oluşmakta olan yeni ekosistemlerin, hangi anaakım değerlere dayanması gerektiğini tartışmadan etkili bir ekonomik büyüme yaratamayız. Başka bir anlatımla, üretim, ulaşım ve iletişim teknolojilerinin iç bütünlüğünün gerektirdiği yeni karar ve kurumlar hakkında zihni netlik olmadan bir söylemi anlamlı ve değerli olmayabilir.

Planlama

Anaakım medya, anaakım sanayi, anaakım hizmetler olmadan, hepimizin anlayacağı ve paylaşacağı bir kalkınma iklimi yaratılamaz. Küresel anlamda anaakımları, onların içindeki akışları, sistemlerin işleyişini ve sistemlerin sistemin yarattığı eğilimlerin fırsat ve tehlikelerini öngörmeden kaynak planlaması yapılamaz; yapılsa da beklenene sonuçlar yaratılamaz.

Planlama önemli bir adımdır; uygulama ise en az planlama kadar önem taşıyan bir zenginlik üretimi aşamasıdır. Bu zenginlik üretiminin sürdürebilirliği, plan ve uygulamaların anaakım akışlarla çatışmamasına bağlıdır. Bugün, iş dünyamızda belirleyici olan anakımları tanımlamadan, planlar ile kaynak tahsislerinin önceliklerini doğru biçimde belirleyemeyiz. Ya da sözünü ettiğimiz konularda "arka plan net bilgisi" olmadan sağlıklı bir gelişme yaratamayız.Tahsis ettiğimiz kaynakların yerli yerine gittiğini gözetleyip denetlemeden tasarladığımız ile elde ettiğimiz sonuç arasındaki makası kapatamayız. Anakım gelişmeleri tanımlarsak, geleceği yaratmanın ilk adımlarını sağlam atmış oluruz.

Sanatçının sezgisi

Sanatçılar geleceği belirleyecek olan eğilimleri öngörmede öncülük ederler… Jul Verne'in hayal dünyası teker teker hayatın gerçeğine dönüştü. Cem Yılmaz'ın medyamızdaki anaakımla ilgili saptamalarını yaşamın bütün alanlarına taşıyarak sorgulamalıyız. Bizlere düşen görev, sanatçıların sezgilerini sorgulayarak, iş dünyasının ayakları yerde projelere yönelmelerini sağlayacak analizler yapmaktır.

Sanatçının anaakım medya için ulaştığı "anlamını kaybetti" genellemesini, hayatın bütün alanlarında sorgulamalıyız. Bilmeliyiz ki güven kaynağı olan anaakımlar yaratmadan, sağlıklı bir ekonomik büyüme ve refah yaratma mümkün değil. Gelişmemizi ve ilerlememizi besleyen, anlayabildiğimiz, bir ölçüde sığındığımız anaakımları alabildiğince sorgulamalıyız.